

Grote vraag, voldoende aanbod

Handel in fosfaatrechten volop in beweging

De handel in fosfaatrechten is volop in beweging. De vraag naar de rechten is groot, maar er is ook voldoende aanbod op de markt. Door de hoge melkprijs, vertrouwen in de toekomst en de recente uitspraak van het gerechtshof durven melkveehouders het aan om in fosfaatrechten te investeren, zeggen bemiddelaars. „Fosfaatrechten zijn het gesprek van de dag.”

Vlak na de uitspraak van het gerechtshof in Den Haag, eind vorige maand, stond de telefoon bij bemiddelaars in fosfaatrechten roodgloeiend. Volgens Ids Schaap van Fosfaatrecht.nu staat de invoering van fosfaatrechten nu niets meer in de weg. „Dat betekent dat zowel de vraag als het aanbod toeneemt”, denkt hij. Mark van den Brand van Agripunt vertelt dat de eerste paar dagen na de uitspraak heel onstuimig verliepen,

maar dat de markt nu weer stabiel is. „We hadden de dag voor de uitspraak al agrarische ondernemers aan de lijn, dat was een bijzondere gewaarwording. Inmiddels voelen kopers zich minder gedwongen tot overhaaste beslissingen over te gaan.”

Moeilijke markt

De prijzen van fosfaatrechten liggen

momenteel tussen de 200 en 210 euro per kilo fosfaat. Hoe anders was dat anderhalf jaar geleden, toen de rechten bij een zeer matige melkprijs voor 105 tot 110 euro per kilo fosfaat werden verhandeld. Volgens Schaap lagen de prijzen tot en met maart van dit jaar op 120 euro per kilo fosfaat. Na een rustige zomer met weinig aanbod liepen de prijzen na de zomervakantie op naar 180 tot 200 euro, zegt hij. In september zakte de prijs iets weg,

Zolang de melkprijs goed is, blijven boeren in fosfaatrechten investeren, zeggen bemiddelaars.

omdat de meeste kopers toen waren voorzien. De bemiddelaars geven in de huidige markt aan bijna dagelijks contracten af te sluiten. Het gaat hier om overeenkomsten die bij de inwerkingtreding van de wet worden omgezet in definitieve contracten. Desondanks is de fosfaatrechtenmarkt een moeilijke markt, stelt Ferdinand Boersma, vastgoedadviseur van AgriTeam. „De markt wordt geregeerd door emotie. Stel: de melkprijs zakt naar 24 cent per liter. Dan zakken de fosfaatrechten mee. Besluit de Belastingdienst dat boeren op de rechten mogen afschrijven, dan heeft dat een prijsverhogend effect. En wat doen de banken? Financieren of niet? Het is op dit moment lastig te zeggen waar de markt naartoe gaat.”

Risicospreiding

Agrarisch bedrijfsadviseur Coen Knook van De Dijken Advies en Productierechten ziet grofweg twee categorieën kopers op de markt: melkveehouders die (fors) willen groeien en ondernemers die de generieke korting van 8,3 procent willen compenseren. „Een grote groep boeren heeft koeien moeten ruimen om aan de Regeling fosfaatreductie 2017 te voldoen”, zegt hij. „Die boeren willen terug naar het niveau van 1 oktober 2016 of doorgroeien om hun stallen zo snel mogelijk weer vol te zetten. Daarnaast heb je de melkveehouders die de generieke korting willen compenseren. Deze boeren kopen in de regel porties van 500 à 600 kilo fosfaat, bij de forse groeiers gaat het om grotere hoeveelheden.” Volgens Ferdinand Boersma komen veel kopers die nu fosfaatrechten kopen ook begin volgend jaar en in de zomer van 2018 weer op de markt. Dit om aan risicospreiding te doen, voor het geval de prijs van de rechten omhoog of naar beneden gaat. „Boeren maken voor zichzelf een afweging wat ze voor fosfaatrechten willen betalen. Voor de een ligt die prijs tussen de 150 en 200 euro per kilo, een ander heeft er iets meer voor over. Dat hangt van de bedrijfsstrategie en het saldo af.” Hij verwacht dat bij de huidige melkprijs in het eerste half jaar van 2018 flink gaat worden gemolken. „Als je dan in de tweede helft van het jaar je productie nog moet indekken, kan dat problemen geven. Je weet niet wat de prijsontwikkeling van fosfaatrechten gaat doen.”

Na een rustige zomer met weinig aanbod, durven stoppers hun fosfaatrechten nu ook op de markt aan te bieden. Volgens de bemiddelaars heeft de uitspraak van het hof daar mede invloed op gehad. „De datum van 1 januari 2018 komt steeds dichterbij, er is vertrouwen dat de fosfaatregeling in werking wordt gesteld”, zegt Mark van den Brand. „Bovendien is de magische grens van 200 euro bereikt. De vraag is of de prijzen begin volgend jaar nog op hetzelfde niveau liggen.” Volgens Coen Knook speelt hierin ook het fiscale verhaal een rol. „Als stoppers hun fosfaatrechten verkopen, moeten ze hierover belasting betalen. In welk boekjaar wil je dat de winst valt? Daarnaast is een stopper niet direct al zijn koeien kwijt. Daar dient hij in het nieuwe jaar rekening mee te houden.” De bemiddelaars constateren dat de meeste verkopers in het zuiden van het land

Fosfaatrechten zijn het gesprek van de dag

zitten. Knook deed onlangs zaken met twee klanten uit het zuiden, die vanwege hun leeftijd, een tekort aan grond en een verouderde stal hebben besloten te stoppen. „Een boer heeft niet alleen met het fosfaatrechtenstelsel te maken, maar ook met de wet verantwoorde groei melkveehouderij. Met alleen fosfaatrechten ben je er niet, er moet ook voldoende grond onder het bedrijf zitten. Grondgebondenheid is een groter probleem in het zuiden dan in het noorden. Er was van tevoren voorspeld dat door deze wet een herverdeling van melkvee van intensievere naar extensievere gebieden zou plaatsvinden.”

Wel of niet ontschotten

Volgens Van den Brand zijn boeren in het zuiden meer afwachtend wat betreft het aanschaffen van fosfaatrechten. Melkveeouders in het noorden zijn eerder bereid tot aankoop over te gaan, merkt de Brabantse bemiddelaar. Hij signaleert ook dat de discussie over de aankoop van varkensrechten door melkveeouders weer begint te leven. „Je ziet dat hier nog heel af en toe op geanticipeerd wordt, vooral

door rundveehouders boven de grote rivieren. De varkenshouderij is verdeeld over de uitwisselbaarheid van varkensrechten met de rundveehouderij. De politiek heeft aangegeven dat er geen ontschotting mogelijk is, tenzij de varkenshouderij daaraan wil meewerken. De Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) heeft echter gezegd hier fel op tegen te zijn.”

Banken hebben aangegeven terughoudend te zijn met het financieren van fosfaatrechten. Maar zolang de melkprijs goed is, zullen boeren in fosfaatrechten investeren, verwachten de bemiddelaars. Het is belangrijk dat ondernemers een goed plan hebben hoe de fosfaatrechten te financieren, zegt Boersma. „Maak hierin je eigen keuzes, doe het niet omdat de buurman het doet. Kijk kritisch naar zaken als arbeid, grond en mestafzet op je bedrijf. Moet je extra VVO's afsluiten of voer aankopen? Dat zijn allemaal factoren die het kostenplaatje beïnvloeden. Soms is het beter geen fosfaatrechten te kopen, maar je bedrijf bijvoorbeeld te optimaliseren. Ook kun je ervoor kiezen fosfaatrechten gespreid aan te schaffen.”

Broodje Aap-verhalen

Coen Knook constateert dat de fosfaatrechtenkoorts inmiddels flink heeft toegeslagen binnen de melkveesector. „Fosfaatrechten zijn het gesprek van de dag”, ervaart hij. Knook verwacht dat de Eerste en Tweede Kamer zich binnenkort over het fosfaatrechtenstelsel uitspreken. „Het ziet ernaar uit dat de politiek de wetgeving zal invoeren, als de Nederlandse veehouderij maar voldoet aan het fosfaatplafond en er zicht is op derogatie.” Hij merkt dat er veel onjuiste verhalen de ronde doen over het fosfaatrechtensysteem. „Ik had onlangs een koper aan de lijn die aanvullende vragen had over zijn contract. Hij had ergens gehoord dat fosfaatrechten niet overdraagbaar zijn op boeren met niet-grondgebonden bedrijven. Ik heb dat voor hem uitgezocht, maar het blijkt niet waar te zijn. Er wordt gesproken over een fosfaatbank voor het bevorderen van grondgebondenheid en het stimuleren van jonge agrariërs waar dit wellicht wel gaat spelen. Maar dit lag dus veel genuanceerder.” ■